

може бути названа життєвою і практично найбільш здійсненою. В цьому відношенні Коменський набагато ближчий і зрозуміліший нам, ніж багато наступних мислителі. У подальшому соціальному розвитку ідеї Коменського будуть все більш актуальні та потрібні суспільству, бо в його працях ще багато нового та невивченого, що може дуже знадобитись для подальшого розвитку та вихованню молоді.

Література

1. Бим-Бад Б.М. Педагогическая система Яна Амоса Коменского. / Б.М. Бим-Бад, Г.П. Мельников – М., 2002.
2. Великая Дидактика. Избр.пед.соч..В 2-х т. Т. 1. – М ,1982. Стр.462.
3. История образования и педагогической мысли за рубежом и в России. – М., – 2001. – 405 с.

ФОРМУВАННЯ АКсіОЛОГіЧНОЇ СКЛАДОВОЇ СОціАЛЬНОГО ДОСвІДУ УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ

*Апрошенко Т.Ю. викладач-стажист
кафедри соціальної роботи, соціальної педагогіки та дошкільної освіти
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького,
м. Мелітополь, Україна*

Реалії сьогодення вимагають від особистості вміння швидко адаптуватися до різноманітних явищ середовища, долати життєві труднощі, активізувати власний потенціал до самореалізації та самоствердження в різних сферах людської життєдіяльності, основою чого постає засвоєння нею соціального досвіду. Соціальне середовище, у межах якого відбувається накопичення соціального досвіду, охоплює людину і створює відповідні умови її життєдіяльності.

Функціонування особистості в соціальному середовищі досліджували М. Галагузова, Н. Сейко, М. Уйсімбаєва, В. Ягупов. Звертаючись до їх праць, можемо сказати, що соціальне середовище «втягує» людину в певну формалізовану діяльність, яка дозволяє індивіду виробити власні погляди, набути певних навичок.

П. Штомпка підкреслює, що людина ніколи не залишається на самоті, від народження до смерті її оточують інші, і вона повинна спілкуватися з ними, влаштовувати своє життя серед інших. Вона витягує різний досвід з таких контактів, порівнює власний досвід з досвідом близьких і знайомих людей, узагальнює його, виводить з нього різні життєві стратегії, які застосовує в повсякденній практиці [7, с. 12]. В. Ільїн зазначає: «Сфера людського в історії – сфера регуляризованого. У колі спілкування ми взаємозалежні. Підґрунтя дій – наш вибір, без якого ми – елемент природи, але вибір підготовлений. Ефект соціальності – ефект залучення, участі,

співпричетності» [3, с. 25]. Адже особистість не може існувати відокремлено, не підпадаючи під вплив величезного механізму людського співжиття. Тому й відбувається довільне або мимовільне узгодження поведінки з існуючою в суспільстві системою очікувань.

Соціальний досвід підростаючого покоління у своїх працях розглядають О. Алеко, І. Бех, Т. Білан, Н. Голованова, М. Даурова, О. Іванова, А. Капська, Т. Кухаренко, Г. Марчук, В. Орел, А. Поліщук та інші вчені. Проаналізувавши їх дослідження, можемо визначити, що соціальний досвід – це результат засвоєння індивідом під час активної взаємодії з навколишнім світом сукупності існуючих у суспільстві норм, зразків поведінки, способів мислення, засобів спілкування, цінностей, сформованих у ході соціокультурного розвитку.

Хоча соціальний досвід і накопичується упродовж усього життя людини, та саме в підлітковому віці відбувається значна кількість змін, які можуть стати визначальними у його засвоєнні. Формування соціального досвіду підлітків розкрито у працях О. Буковської, В. Вербицького, Л. Сафронової тощо.

Ученими здійснюються спроби врахувати весь спектр соціальних інститутів, які беруть участь у формуванні соціального досвіду дітей (сім'я, школа, позашкільні освітньо-виховні установи, засоби масової інформації тощо). Але визначним із них все ж можна назвати саме школу, яка здійснює як спеціально створений, так і стихійний вплив на особистість підлітка. Наприклад, М. Шакурова відзначає, що однією з базових соціальних потреб суспільства є потреба в усвідомленому «вирощуванні» молодого покоління, зокрема, феноменом соціального життя, транслятором впливів факторів соціалізації, суб'єктом соціального виховання дослідниця бачить загальноосвітню школу [6].

С. Архипова й О. Архипов здійснюють аналіз системи різнобічної соціально-культурної діяльності в сучасній школі як основи для розвитку соціального, соціально-культурного й морального досвіду. Вони зазначають, що розвиток соціального досвіду учня сучасної школи, процес його соціалізації у шкільні роки буде протікати успішно, якщо забезпечується поєднання інтелектуального й соціального досвіду, розвитку індивідуальних здібностей і соціально значущих якостей особистості, особистих і суспільних ціннісних орієнтацій та інтересів особистості учня [1, с. 5].

Шляхом соціального досвіду цінності передаються від одного покоління до іншого. Людське буття детермінується іманентною сенсоутворюючою активністю свідомості. При цьому рафінована визначеність сенсів, або значення, якими керується людина у своїй життєдіяльності, постають як цінності [5, с. 154].

Цінність виступає як ініціатор свідомої активності людини і, відповідно, її свідомо-мотивованої діяльності. Вона визначає все, що є значущим для індивіда, те, до чого він прагне. Цінності, які засвоєні у процесі суспільного життя, часто отримують сенсожиттєвий характер і, власне, визначають світобачення та світовідчуття людини. Дослідженню

ціннісних аспектів людського співжиття приділили увагу В. Барішков, Н. Єрохін, В. Ільїн, І. Сухіна та ін.

Зумовлені об'єктивними соціальними умовами та обставинами, цінності набувають смислу лише у співвіднесенні їх із суб'єктом і виникають у відносинах його з об'єктами навколишнього світу. Вони здобувають аксіологічний знак тільки тоді, коли людина надає їм перевагу. Тому позитивне виховання не зводиться лише до зовнішніх впливів. Воно залежить передусім від самої особистості, її моральних установок у досягненні гармонії із зовнішнім та внутрішнім світом, готовності до свідомого самообмеження своїх потреб, прагнення доброзичливості й творчості [4, с. 9].

Пошанування цінностей кожним із нас – від органічної убудованості в структуру гуманітарних відносин, до яких ми долучаємося через канали виховання. Виховання вирішує нашу долю, закладаючи вектор самозвеличення, націлюючи на єдність свідомості особистості за допомогою самоповаги [3, с. 46].

Важливим є співвідношення знання і цінностей, оскільки знання поєднує людський дух, природу і практичну діяльність. У процесі навчання дитина не тільки пізнає світ, але й діє у своєму подальшому житті на основі отриманого знання. Тобто знання в широкому значенні включає не лише уявлення про те, що має місце, але і плани на майбутнє, оцінки, норми, обіцянки, застереження, ідеали, зразки та ін. [2, с. 8].

У ході навчально-виховного процесу учням надаються абсолютні цінності, які є загальнозначущими, але інтеріоризуються індивідом і перетворюються на систему власних ціннісних орієнтирів. Оцінка підлітком речей детермінована його сутністю, віковими особливостями і проявляється як можливість, властивість, здатність цілком визначеного ставлення до світу.

В. Барішков відзначає, що часто вибір людьми смислів здійснюється неусвідомлено, на рівні непевної переваги [2, с. 42]. Тому завдання школи – допомогти підліткам сформувані необхідні аксіологічні установки, оскільки головним у підлітковому віці є вихід дитини на якісно нову соціальну позицію. Формування в учнів соціально-позитивних ціннісних орієнтацій дозволяє перетворити їх на свідому ланку суспільства, яка здатна до ефективної взаємодії в соціумі, усвідомлюючи себе частиною організованого цілого.

Література

1. Архипова С. Розвиток соціального досвіду особистості в умовах школи / С. Архипова, О. Архипов // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2007. – № 1. – С. 4–8.
2. Барышков В.П. Аксиология: учебное пособие / В.П. Барышков. – Саратов : ИЦ «Наука», 2009. – 65 с.
3. Ильин В.В. Аксиология / В.В. Ильин. – М. : Изд-во МГУ, 2005. – 216 с.
4. Радул В. Кореляційний взаємозв'язок соціальної зрілості та активності / В. Радул // Рідна школа. – 2013. – № 6. – С. 7–12.

5. Сухина И.Г. Духовная культура, ее специфика и значение: аксиологическая интерпретация и анализ / И.Г. Сухина // Гуманітарний вісник ЗДІА. – 2012. – № 50. – С. 152–164.

6. Шакурова М.В. Социальное воспитание в школе: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / Под ред. А.В. Мудрика. – М. : ИЦ «Академия», 2004. – 272 с.

7. Sztompka P. Socjologia. Analiza społeczeństwa / P. Sztompka. – Kraków. : Wydawnictwo Znak. – 2012. – 485 s.

ХРИСТИЯНСЬКА МОРАЛЬ У ЖИТТІ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ

Багуць О. С.

*IV курс, Навчально-науковий інститут
соціально-педагогічної та мистецької освіти
Науковий керівник: канд. пед.н., ас. Яковенко І.О.
Мелітопольський державний педагогічний університет
ім. Богдана Хмельницького
м. Мелітополь, Україна*

Сучасна молодь має великий вплив на соціальне життя в цілому, вносячи корективи як в громадську діяльність, так і в побут не тільки людей віруючих, а й релігійних. Саме вона, як основний інтелектуальний потенціал суспільства, є не тільки носієм, але і транслятором морально-духовних цінностей. Церква покладає на сучасну молодь великі надії, адже в процесі гармонізації внутрішнього світу молоді особистості проблема розвитку духовності займає важливе місце.

Різні аспекти життя сучасної молоді вивчають багато вчених, зокрема Головка Н.А., Боголюбов Л.М., Кучинський С.А., Янишев І.В., А.Данилов, С.Шатровський, С.Мовсесян[1, 2, 4]. Проте, слід підкреслити, що питання про активізацію зусиль щодо гармонізації внутрішнього світу сучасної молоді за допомогою залучення до релігійного життя залишається певною мірою недостатньо вивченим, а результати не знаходять достатньої імплементації в сучасний освітній простір.

Людина, входячи в життя, заводить нові знайомства, набуває друзів, працює над створенням сім'ї, розвиває свої інтелектуальні, фізичні та духовні якості. Вступаючи в соціальні, духовні, політичні та економічні зв'язки, він конструює, формує і створює світ. Безумовно, в цьому складному процесі, важливу роль відіграють його особисті якості, вміння бути відкритим, доброзичливим, гармонійним і т.д. У цьому контексті церква і духовенство грають важливу роль у вихованні сучасної молоді, адже одним з найважливіших напрямків християнської педагогіки є виховання відповідальної, благочестивої і добропорядної особистості.

Питання виховання молоді має глобальний, загальнолюдський характер, і тому знаходиться в центрі уваги не тільки держави і суспільства, а й церкви, яка приділяє першочергову увагу вихованню молоді і вказує на